

di Babylonii tempore observatarum animadvertit, neque singulis novendecim annis pares recurrere Eclipses, causamque subolsit tum ex latitudine varia Lunæ, & nodorum ejusdem anticipatione existentem, tum ortam ex excentricitate motus nunc ad Apogæum segiores, nunc ad Perigæum citiores efficiente. Unde Plinius lib. 2. cap. 12. de Thalete & Sulpitio Gallo loquens; Post eos, inquit, utriusque Syderis in sexcentos annos præcinit Hipparchus; mensis gentium, diesque & horas, ac situs locorum, & vices populorum complexus, ævo teste, haud alio modo quam consiliorum naturæ particeps. Præter tempora igitur, quibus Eclipses aut Rhodi, aut Alexandriæ futuræ essent, designavit etiam quasdam regiones, & urbes præcipuas cum annotatione mensium, quas usurparent, & quibus tum diebus tum horis eventurum esset, ut Eclipses fierent, & quidem Romæ, Plinii ævo prædictiones illæ successerunt. Notatu verò dignum hoc occurrit, Hipparchum ceterorum quinque Planetarum Hypotheses & Tabulas construendi avidum, non potuisse nausci observationes, quæ sine stellarum fixarum locis, quamdiu incognita sunt, perfici nequeunt, ulla idoneas, quas Chaldaei, Babylonii, Egyptii, aut Græci collegissent. Quæ causa fuit, ut ipse observandis & perficiendis illis vacaret, temporis tamen longè angustioris, quam ut certi quidquam aut diuturni ea de re statuerit. Digessit autem tantummodo, quascunque habuit observationes, ordine quo potuit, ut iis, uti possent, quicunque hujus artis capaces sequuturi earum usum callerent. 379. 1. 157. Terentius Comicus annos natus 35. contracto morbo ex dolore amissarum fabularum, quas vel novas fecerat, vel ex Menandro converterat, in Arcadiâ moritur. Circa hoc tempus celebris est Aristarchus Grammaticus, patriâ Alexandrinus, origine Samothrax, qui filiam Ptolemæi regis erudit: Ut Pacuvius Brundisius Tragædiarum scriptor, qui Romæ primum vixit, & inde Tarentum abiens ibidem nonagenarius mortuus est. Enseb. ex Suet.

A.M. 1800.
ante N. C.
148
Romanorum
Ma-
thetis.

Antequam hujus Noni Sæculi post annum ter milleimum à Creato Mundo decursum enarremus, operæpretium videtur de Mathesi Romanorum pauca verba facere. Homines aviditate regnandi longè latèque excurrentes, totiusque Mundi imperio inhiantes subjugandis plurimis Populis tantum intenti erant, & de rerum Cœlestium inquisitione parum laborabant, Terram sibi reservantes, & Diis suum cælum relinquentes. Licet enim ab usque Numâ variæ factæ fuerint intercalationes, earum tamen artificium totum à Græcis desumptum fuit, cum totus Occidens harum rerum imperitiâ & inscitia laboraverit, & secundum Plinium lib. 18. cap. 25. in Galliis, Hispaniis, & Africâ, si Egyptum excipias, nemo fuerit, qui Syderum exortus proderet. Hanc ipsam incuriam non potuit dissimulare Virgilius inducens Anchisen vaticinantem, Romanos imperaturos aliis populis concessuros esse, ut noscent Sydera,

calique meatus
Describant radio, & surgentia sidera dicant.
Cato ipse ut, Gellius lib. 2. cap. 28. indicium facit,

scriptum reliquit; Non licere scribere, quod in Tabulâ apud Pontificem Maximum est, quoties annona cara, quoties Lunæ aut Solis luminis caligo, aut quid obstitit; Usque adeo parvifecit rationes veras Solis, & Lunæ defectuum vel scire, vel dicere. Serio itaque apud Romanos, qui alias quidem disciplinas excolere ceperant, Mathesios studium cultores suos invenit, & demum hoc sæculo in aliquem censum venire cœpit, quamvis celebretur Sulpitius Gallus de quo Cato apud Ciceronem de Somnio Scipionis, Mori, inquit, videbamus studio dimetiendi penè celi atque terræ Gallum familiarem Patris tui, Scipio. Quoties illum lux noctis aliquid describere aggressum, quoties nox oppressit, cum capisset mane? Quam delectabatur, cum defectiones Solis, & Lunæ multo antè prædiceret nobis? Proculdubio vir hic insignis in tanta bonarum artium & disciplinarum negligentia & caligine rerum cœlestium observationibus deditissimus ut ex Egypto aut ex Græciâ Eclipsion seriem, artemque, illas per circuitus decem novales, ac astra observandi rationem nactus est. Plinius lib. 7. cap. de Horologiorum apud Romanos inventionem agens docet, primis illis Republicæ temporibus nominatos solum ex duodecim tabulis ortus atque occasus fuisse: Meridiem adjunctam post aliquot annos; tum columnæ ejusdam indicatione supremam horam; atque id quidem ferens tantum diebus, ad usque bellum Punicum Primum. Confectum deinde unum alterumve Solarium Horologium, sed lineis non satis ad horas congruentibus, quousque sæculo post Q. Marcium Philippum id diligentius ordinavit; Cumque horæ adhuc forent incertæ diebus nubilis, Nasicam Scipionem primum cœpisse aquâ dividere horas dicunt æquè ac noctium, idque Horologium subiecto dicasse anno urbis 595. Tandem, inquit Plinius, Populi Romani lux inspicere coepit. Interea tamen Mathematicum studium, cum Philosophiâ & ceteris disciplinis ab Hipparchi tempore per aliquot sæcula Alexandriæ in Egypto, & in Græciâ floruerunt, ipsique Romani Philosophiam aliasque artes discendi gratiâ ad exterarum terrarum, ac in Græciam cum primis proficisci incœperunt, ut ex sequentibus patebit. Nos ad institutum per hoc Sæculum iter recurramus.

Anno 3810. 130. Natus Crassus Orator, quem Cicero maximis laudibus effert. Biennio post L. Accius Tragædus anno ætatis 33. clarus est. Vigesimo primo anno Carneades Philosophus annorum 83. in ipsa Eclipsi moritur. Vigesimo septimo Polybius Historicus ex suo prædio Megalopolim rediens, & ex equo delapsus ex hac vita excedit. 3843. 105. Cicero natus 3. Nonas Januarii patre M. Tullio Cicerone, & matre Helvia. Sequentem natum Cn. Pompejus Magnus. Quadragesimo septimo anno moriuntur Sinuessæ Turpilus Comicus Poëta senex, & Neapoli Cajus Lucilius Satyricus, qui juvenis equo militaverat ad Numantiam. Enseb. Circa hoc tempus vixit Castor Chronographus sub Dejotaro Rege, qui cunctis de rebus ambiguis scripsit, ut Ausonius dicit. Titulus fuit *ἡγεμὼν ἀποφασίσεως*. Suidas. Sequentem Archias Poëta Romanus venit, & Ciceronem à primâ pueritia docuit. Quinquagesimo anno Iulius Cæsar nascitur 10. Julii,

Julii, Calendarii Romani, qui nobis est ferè 14. Maii in Juliano. Quinquagesimo quinto Lucretius Poëta nascitur, & Hortensius Orator celebris in foro primam orationem habuit. Sexagesimo Cicero se in Rhetorica exercet, & Arati carmina de cœlo stellisque in Latinam linguam convertit, quorum fragmenta extant lib. 2. de Natura Deor. Secundo anno post, se tradit erudiendum Philoni Philosopho, qui à Mithridate Athenis ejectus Romam venerat. Proximo anno Moloni Rhodiorum operam dedit summo causarum actori, & Magistro. Sequentem sexagesimo quarto Sallustius Historicus esse natus creditur, quo Sulla Athenas occupavit. Sexagesimo quinto penes se domi habuit Cicero Diodorum Stoicum cœcum qui prælegente servo ulius insignis Philosophus & Mathematicus evasit, verbis discens, quod vix credibile est, præcipiens, quò quamque lineam ducerent. Cic. Tuscul. 5. Sexagesimo nono Moloni in causa Rhodiorum legato venienti se rursus docendum tradidit, cum 26. ætatis annum ageret. Septuagesimo secundo in Græciam profectus præstantissimus Philosophus audit, & ex Græciâ reversus apud Apollonium Rhetorem Græcè declamavit. Plutarchus. Octogesimo Virgilius Maro Idibus Octob. nascitur. Octogesimo quinto Horatius Venusinus Poëta nascitur; sequente Apollodorus Pergamensis Græcus Orator floret: Annus huic succedens, qui est Sexagesimus primus ante N. C. natalis est Augusti Cæsaris nati 9. Kal. Octobris, seu die 22. Septembris, qui ad Kalendarium Julianum incidit circa initium mensis Julii. Eodem anno Catilinarium conjurationem Cicero Consul oppressit. Nonagesimo anno Diodorus Siculus venit ad Ptolemaeum. Sequito Messala Corvinus Orator, & T. Livius Historicus nascuntur. Biennio post hunc M. Calpurnius Orator nominis gloria emergit, postea Placentiæ in Gallia Togata fato functus. Nonagesimo septimo anno Cuius promptus Orator claret, qui à Cæsare ad recipiendam Africam missus Varum quidem fugavit, sed à Juba adventante victus amissum exercitum morte sequitur. Florus. Succedente anno Lucretius Poëta, cui conjux Lucilla, à qua nimium amabatur, pro amoris poculo decepta furorem propinaverat, sibi mortem intulit anno ætatis 44. Scripsit aliquot libros per intervalla infantiæ, quos Cicero postea emendavit. Enseb. 48.

A.M. 1900.
ante C. N.
48.

Anno hujus Sæculi Decimi quarto C. Iulius Cæsar Fastos correxit, annumque ad cursum Solis, ut in Egypto didicerat, accommodavit,

fecitque eum dierum 365. & intercalario mense sublato post annum quartum voluit unum diem intercalari. In eum finem Alexandria ex Egypto secum adduxit Sosigenem Mathematicum percelebrem, cujus ope Calendarium restituit, & Astronomiæ studium apud Romanos propagare visus est. Sexto Iulius Cæsar in Curia Romanâ 23. vulneribus conficitur. Septimo P. Ovidius Naso Poëta nascitur die 2. quinquatruum, seu 20. Martii diebus 262. ante Ciceronis mortem, qui hoc eodem anno die 7. Decembris Antonii jussu interfectus est à Popilio Centurione olim ab hoc ipso Cicerone in causa capitis defenso & conservato, cui Antonius pro navatâ operâ dedit decies festerium, i. e. 44. aureorum millia. Vixit Cicero annos 64. exceptis paucis diebus, cujus frater cum filio paucis diebus ante occisus fuit. Dio. Decimo sexto Sallustius die 13. Maii, & quadriennio ante Actiacam pugnam, moritur. Anno post hunc secundo Atticus Ciceronis amicus ætatis a. 77. die 31. Martii fati concessit. Sequentem anno, die 9. Novembris, feriâ 4. Antonius ad Actium victus cum Cleopatrá in Egyptum aufugit. Proximo vigesimo Catullus Poëta ad plures abiit. Vigesimo primo Marcus Artorius Cæsaris Augusti Medicus Naufragio perit. Vigesimo sexto Quintilius Veronenfis Poëta Virgilio & Horatio familiaris, trigesimo primo Horatius Brundisii, & tertio post hunc Æmylius Macer Veronenfis Poëta in Asia, quò militatum abierat, hujus vitæ stationem deserunt. Scripsit hic ultimus Ophiogoniam, Ornithogoniam, & Botanicon. Fuit alius Macer Poëta, qui Ovidio supervixit, & Paralipomena de bello Trojano scripsit. ut Ovidius lib. 2. de pont. testatur. Floruit hoc tempore L. Cæsius Smyrneus qui Rhetoricam Romæ Latino sermone docuit. Quintilianus Anno 42. qui est 5. ante C. N. Augustus Calendarium vitiosâ Pontificum intercalatione depravatum emendat, & 12. annos proximos absque intercalatione transmittendos statuit, ut tres dies, qui ex præcipitata intercalatione inserti erant, eximerentur. Sextilem quoque mensem ex Senatus consulto Augustum nominavit. Macrob. lib. 1. c. 23. Diem obierunt Horatius Poëta annos 57. natus, & Mæcenus Augusto Cæsari familiaris, doctorum virorum insignis fautor. Floruit hoc tempore Verrius Flaccus Cui & Lucii Cæsarium Præceptor. Suetonius. Vitâ quoque anno quadragesimo functus est Tiro libertus Ciceronis vir admodum literatus. Sequentem M. Porcius Latro Rhetor celebris, quotidianæ febris radio seipsum interfecit.

Annus Julianus.

Sosigenes.

Calendarii emendatio.

ANNO MUNDI 3947. NATUS EX MARIA VIRGINE GENERIS HUMANI SERVATOR, DOMINUS NOSTER JESUS CHRISTUS.

Æræ Christianæ initium.

Nnus primus Æræ Christianæ, est 3950. quâ in notandis annis à Christo nato numerandis vulgò utimur. Incipit à Kalendis Januariis & primus est à Nato Christo. Florent hoc tempore Vellejus Paterculus Historicus; Asconius Pedianus Criticus & commentator in orationes Ciceronis, qui cum Virgilio & Livio vixit, Athenodorus Stoicus Philosophus; Philistio Mimographus celebris, cujus multi scriptores meminerunt. 3957. 8. Mensis Octobris initio Ovidius in exilium ejectus est. 3960. 11. Astrologiæ Augustus modum præscri-

(cc) 2 præscri-